

Havets arbetare

Nils Lätt

1945

Innehåll

Klasskamp - eller samförstånd?	4
Sjöfolket och syndikalismen.	7

Kamrat! På de få sidor som stå till förfogande i en liten broschyr, är det fullkomligt omöjligt, att ingående behandla alla problem på ett någorlunda utförligt sätt. Varför denna broschyr ej heller gör anspråk på att göra det. Den är avsedd endast för att påpeka en del missförhållanden inom arbetarrörelsen, och ge en aning av en lösning. Samt att väcka intresse för vidare studium. Förf.

Att segla är nödvändigt, ej att leva, är det motto sjöfolket fått i arv från den gamla romerska militärdiktaturen. Slavens, plebejens liv var inget värt, patriciern var den enda som räknades.

För att patricierkasten skulle kunna vältra sig i lyx, måste det vältra och myllra av plebejer i fattigkvarteren, måste galärslavarna ruttna på roddarbänkarna, måste påfösarna få valkar i händerna efter piskan.

Att segla är nödvändigt, ej att leva.

Plask sade det, då galärslaven lämpades överbord sedan händerna slitits ut av årorna. Hajarna fick ett skrov-mål men galären seglade vidare, i Rom väntades fartygets återkomst ivrigt av den rike patriciern. Galärslavar äro billiga, men tiden dyrbar.

Man kan förstå att detta gamla romerska ordstäv kunnat stå som motto för alla kusters krämare och handelshus i två årtusenden, och ännu i dag ha samma aktualitet.

Clipperskeppen seglade ihop miljonförmögenheter åt redare, galärslavarna trängdes i skansar, ovärdiga att kallas bostäder, uppehöll livet någotsånär med maskfyllda skeppsskorpor och ruttet salt kött. Hård disciplin, prygel och övermänskliga arbetsprestationer tvingade skutorna genom alla slags väder. De som stöp fick ett plaskande till tack, kom skutan i hamn eller om hon inte kom i hamn nog tjänade redaren sitt. Galärslavarnas anhöriga fick i bästa fall ett brev, ett meddelande att deras försörjare nu upphört att försörja dem.

Steambåtarnas svarta rök ersatte de vita seglen. Durkarnas glödheta helvete kom i stället för snöstormarnas segelbärgning, men galärslavarnas existensmöjligheter förblev sig lika.

Att segla är nödvändigt, ej att leva, säger Sveabolaget; låter utkiken lämpa ved i boxarna medan minor och torpeder skrapa efter fartygssidan. Fortfarande ett par årtusenden efter romarrikets avskryvda militärdiktatur och klassamhälle är galärslaven inte mycket värd, besättningen har inget inflytande på fartygets gång eller de omständigheter som så intimt äro förknippade med hans chanser att få leva, eller dö.

Sjöfolket organiserade sig, all världens sjöfolk, krävde mänskligare behandling, kortare arbetstid, drägligare förhållanden över huvud taget.

Sjömännen började förstå sjöfartens betydelse i samhället, ja, att samhället inte skulle kunna bestå en dag utan sjöfart. Klart stod det även för dem, som följde med sin tid, att redarnas oerhörda förmögenheter egentligen tillhörde sjöfolket och borde användas i första hand för att förbättra livsvillkoren för havets proletärer. De började även ana vilken oerhörd makt de utgjorde den gång de stod eniga, och tog upp striden mot sina utsugare.

Snart var också Sverges sjöfolk hundra procentigt organiserade, en maktfaktor av utomordentlig styrka, om den användes på rätt sätt.

Gång på gång har också sjöfolksorganisationerna prövat styrkan mot sina utsugare mot redarkapitalet, mot det kapital de själva skapat genom hårt arbete, ofta blodslit.

Men ser man till resultatet måste man förvåna sig. En hundra procentigt organiserad yrkesgrupp, har ännu i dag i vissa fartyg precis som på galärernas tid. Skansar under backen, kaminer, obrukbara i hårt väder.

Och åttatimmarsdagen som arbetarklassen slagits för genom hela detta sekel, det är fortfarande en dröm för stora grupper av sjöfolket.

Vad kan det bero på att så rimliga krav, som denna viktiga yrkesgrupp satt som mål för sina strävanden, ej kunnat genomföras under så många decennier?

Kamrat och läsare, om Du haft tålmod att följa hit, tar ajg för givet att Du är intresserad i frågan, låt oss då tillsammans, även med risk för att få lite långtråkigt på några sidor, gemensamt undersöka orsakerna till att ställningen är sådan den i dag är.

Klasskamp - eller samförstånd?

Redan tidigt, långt innan någon sjöfolksorganisation sett dagens ljus i detta land, var en internationell arbetarorganisation bildad med anslutning från de mest intresserade arbetargrupperna i flera länder.

Internationalens föregångsmän hade en vaken blick för vad arbetet mellan de olika ländernas arbetare skulle komma att betyda i kampen för att höja arbetarklassens levnadsstandard i höjd med vad civilisation, framåtskridande och kultur medgav.

Att det skulle bli en hård kamp, därom var till och med de mest blåögda optimister underkunniga, men med entusiasm skred man till verket.

Man behövde inte ens den tiden läsa tjocka doktorsavhandlingar för att förstå att arbetaren bestals på frukten av sitt arbete.

En flyktig blick in i fattigkvarterens helvete, hos avgrundens folk, i jämförelse med magnaternas, de nyskapade industriherrarernas kvarter, våningar och palats, var nog för att få den mest trögtänkte till att förstå, att det var något fel med fördelningsproblemet.

Men det gällde att väcka 1800-talets brutalt nedtryckta proletärmassor, till insikt om att något kunde göras, och därför borde göras, och att det var de själva som skulle bli tvungna att hålla i skaftet om de ville att yxan skulle gå.

Den paroll under vilken Internationella Arbetarassociationen skulle komma att samlas blev: "Arbetarklassens befrielse måste bli dess eget verk".

Man förstod redan tidigt att lönekampen, kampen för dagskraven, inte var nog, utan att själva samhällskonstrukturen måste i grund förändras. SKulle industrimagnaterna få sitta som ägare till hela den invecklade apparat samhället utgjorde, sitta som ägare av maskiner, verkstäder, fabriker, fartyg, jord, skogar, gruvor o. s. v. ja, då låg ju också kontrollen över det människorna oundgängligen behövde för att kunna leva i ett modernt samhälle, i privata händer, hos ett fåtal individer, som därigenom fick en kolossal makt över hela mänskligheten, och arbetarklassen skulle vara dömd att i evighet kämpa för sitt liv och uppehälle, mot dem som förtjänade på att hålla arbetarna nere och därför alltid skulle sträva efter att få billiga slavar, billig arbetskraft i sin grotteknarn.

För samhället och därför också för arbetarklassen skulle denna strid bli förödande och kostsam. Därför måste målet för arbetarklassens kamp vara övertagandet av produktionsmedlen. Kampen för dagskraven skulle skola arbetarna, stärka deras organisationer och ge dem insikt i hur de olika företagen borde organiseras.

Genom organisationerna skulle arbetarna skaffa sig kontroll över företagen, och hos dem skulle längtan födas att höja sig upp ur löneslavens nivå och bli en fri producent, som skapade för mänsklighetens behov och inte trälade för en otillräcklig lön åt sig själv och rikedom åt herrarna.

Under denna paroll föddes arbetarrörelsen ur massornas eget behov. Ur arbetarleden, ur organisationerna växte, i direkt kamp på arbetsplatserna, fram de metoder, de stridsmedel arbetarna kom att använda i kampen, strejk, sabotage, obstruktion, label och som en gemensam kraftkoncentration, då rörelsen vunnit tillräcklig styrka, generalstrejken som medlet att *definitivt* erövra hela samhället.

Men i alla tider har det funnits sådana som föraktat "den olärda" massan och tyckt deras eget förstånd var så märkvärdigt, att de skulle kunna göra stora insatser, om de bara komme på rätt plats.

Så kom inom första internationalen partipolitiken in i arbetarrörelsen, för att där under ett sekel sprida sitt söndrande gift. Internationalen skulle börja propagera för allmän rösträtt, arbetarna skulle rösta in sina bästa och dugligaste kamrater i parlament och riksdagar, där de sedan skulle utföra sina underverk för löneslaveriets upphävande.

Men stora och betydelsefulla sektioner av Internationalen föllo ej för det fagra talet, utan höllo envist fast vid Internationalens ursprungliga program. För dem var parollen: "Arbetarklassens frigörelse måste bli deras eget verk", inget tomt slagord. De menade att några kamrater i riksdagen eller ens i regeringen inte skulle kunna ge stor hjälp åt arbetarklassen, så länge den härskande klassen satt som ägare av samhällets samtliga rikedomar. Under alla förhållanden skulle de maktägande ej ge upp sina rikedomar, sina privilegier utan strid. Och denna strid skulle arbetarklassen ha att utkämpa själv med hjälp av sina organisationer och de kampmetoder erfarenheten lärt dem vara mest effektiva.

I strid som i fred var den samhällsgrupp mäktigast, som kontrollerade näringslivet. Därför var det ojämförligast viktiga för arbetarna, att deras organisationer, deras ekonomiska kamporganisationer byggdes ut så starka som möjligt och gavs ett socialistiskt och revolutionärt innehåll, som arbetarklassen vände sig vid att betrakta som inte enbart ett värn mot nöden, utan även den organisation, med vilken den slutliga uppgörelsen med borgardömet skulle ske, och som den organisation på vilken det socialistiska samhället skulle grunda sig. Därför var det nödvändigt att alla intellektuella krafter över vilka arbetarnas organisationer förfogade, inriktade hela sin uppmärksamhet på att utforma organisationerna så att de på bästa sätt skulle lämpa sig att ersätta kapitalisternas produktions- och administrationsapparat.

Man påpekade att massor av de funktioner staten i dag har att svara för, lättare och mera praktiskt skulle kunna handhas av ändamålsenligare organisationer. Enär ändå den moderna statens egentligaste uppgift var att skydda den privilegierade klassen mot de egendomslösa.

Men mest kritiserades de som vurmade för arbetarnas deltagande i parlamentspolitiken, för att valagitationen skulle komma arbetarna att försumma sin naturligaste kraftkälla, de ekonomiska kamporganisationerna, som höll striden uppe på arbetsplatserna, och som, om de höllos i god beredskap skulle bli ett mäktigt vapen.

Man fruktade att valdeltagandet skulle så uppsuga intresset, att slutligen organisationerna skulle stå utan något egentligt mål. Ty aldrig skulle det gå att samla arbetarklassen världen runt i ett parti, hävdade den antiparlamentariska falangen, där hela målet, det synliga målet, utgjordes av inväljandet av några män i ett parlament. Aldrig skulle världens arbetare enas om ett partiprogram, nedhafsats under en söndagseftermiddag, utav män som trodde sig predistinerade att leda folkmassorna. Ledarna skulle snart bli oense och så skulle nya program skrivas och nya arbetarpartier bildas. Och en föga uppbygglig inbördesstrid inom arbetarklassen ta sin början.

En strid som endast arbetarklassens fiender skulle dra någon nytta av.

Och även om arbetarklassen skulle lyckas erövra staten, det våldsinstrument överklassen använt och använde för att hålla folket nere. Hurur skulle man från en sådan central kunna leda samhälle och näringsliv, utan att det ånyo uppväxte en hord av byråkrater och ämbetsmän, som skulle försvåra arbetet för näringslivets organisatörer, och snart bli en ny överklass med ännu större makt än den störtade.

Arbetarklassens mål var ju att befria mänskligheten från alla stora och små despoter och borde därför noga vakta sig för att några nya sådana skulle få tillfälle att växa fram. Dessutom, skulle det dröja med befrielsen, så skulle arbetarna snart få se sina valda representanter bli till borgare bland de andra borgarna.

Om ett politiskt program kommer arbetarklassen aldrig att enas, sade anarkisten Bakunin, en av första internationalens resligaste kämpar, och den ivrigaste att föra debatten mot parlamentaristerna och Marx. Men om ett ekonomiskt kampprogram, där arbetarna inte degraderas till valboskap, utan där de själva äro medverkande i en levande kamp vars resultat de dagligen själva personligen kunna följa och där allas insats är lika viktig, där kampmetoderna fötts ur folkets egen erfarenhet, där kan enigheten bli bestående.

Trots allt segrade parlamentaristerna. Genom svek lyckades de dra Internationalen undan antiparlamentärernas inflytande genom att utesluta de oförsonligaste sektionerna, och förlägga internationalens säte till New York, där den stilla avled.

Andra internationalen bildades och kom helt i händerna på politikerna.

Ett lyckligt tidsskede inleddes, arbetarklassen gick från seger till seger, parlamenten fylldes av arbetarrepresentanter, man började till och med se deras representanter som ministrar i borgarministärer. Ingen kunde se vem som var socialist och vem som var borgare. Och så vände sig arbetarna till slut vid att rösta och välja. Den stolta arbetarrörelsen degraderades till att bli dels ett valmaskineri med olika arbetarpartier, och dels till att bli en *fackföreningsrörelse*, där de olika facken inte hade några som helst uppgifter utanför det egna skråets gränser.

”Kampen” för ett bättre samhällssystem sköttes i riksdag och regering av välbetalda yrkespolitiker. Och en månghövdad funktionärsstab ordnade de fackliga angelägenheterna. Varje grupp, varje skrå för sig, inget trassel. Avtal, ordning och reda.

Lagar och förordningar måste hållas i helgd ty arbetarnas egna talesmän sutto ju vid kungars och presidenters rådsbord.

Så blev arbetarrörelsen en papperskvarn, där den enskilde medlemmen drunknade i paragrafernas mångfald.

Man resignerade och förlorade kontakten med sin egen organisation. Kampen var ju avskriven, avtal, lagar, samförstånd och ordning satt i stället.

Arbetarklassen stod avväpnad, entusiasmen, det egna initiativet, solidaritetskänslan för andra yrkesgrupper, allt det som kunnat särskilt attrahera ungdomen var borta.

Internationell förbrödring, vem tänkte på det, när man följde sina folkledare och ministrar under de nationella symbolerna till stora folkmöten på första maj.

Genom regeringarna hade arbetarna ju fått ansvar för sina fosterland.

Och för övrigt hade ju redan det land där parlamentarismen firat sina största triumfer, Tyskland, svikit sin internationella plikt, vid krigsutbrottet 1914. Den franska arbetarrörelsen genomsyrad av första internationals anda, hållen i helg av de i Frankrike då starka syndikalistiska organisationerna, föreslog att mobiliseringsorder i båda länderna skulle följas av generalstrejk. Den tyska parlamentarismen, den tyska socialdemokratins svek. Röstade mot generalstrejk och understödde sin Kaiser vid upprustningen. Ett kort segerrikt krig skulle göra den tyska socialdemokratins till herrar i Europas mäktigaste land. Och därmed till den dominerande sektionen av andra internationals.

Men kriget blev varken kort eller segerrikt för Tyskland.

Genom detta skändliga svek, mot internationella principer; och det avskyvärda förräderi mot arbetarklassen den tyska socialdemokratins utförde, då den efter kriget lät kanoner och kulsprutor spela mot revolutionära arbetare, banade den vägen för fascism och nazism. Man stod fullkomligt försvarslös då Hitlers bruna horder vällde fram mot arbetarkvarteren. Det var en resignerad arbetarklass Hitler mötte, som diskuterade partiprogram, röstade och skrev avtal med utsugarna. Ett lätt jobb för den nazistiska våldsrörelsen att likvidera.

Och här hemma, hur står det till här?

Skräcken för nazism och krig har gjort att även den stora massan av svenska arbetare resignerat och låtit allt gå i samma spår. En "arbetar"-regering har kunnat sitta och genomföra den mest reaktionära lagstiftning vi någonsin sett i landets historia. Utan att en enda liten protest hörts från väljarmassorna.

Finns det nu ingen räddning undan partidiktatur, och fackföreningarnas påvevälde, skall arbetarklassen länge till låta sina händer vara bundna av avtal och lagstiftningar?

Är det omöjligt att mobilisera den kraft som arbetarsammanslutningarna äga till en verklig kamp, en kamp som skulle öppna horisonten för all världens arbetare?

Tydligt är att den tiden är förbi då sjöfolket såväl som andra yrkesgrupper skulle kunna få någon kontroll över sina egna organisationer för att använda dem i kampen mot redarna.

Bakom fackföreningspamparna står det "mäktiga" LO med sina miljoner. Och i många år har nu flera kamrater försökt att borra inifrån, att förvandla fackföreningarna till revolutionära kamporganisationer. Men de borgerliga funktionärerna äro på sin vakt, uteslutning hälsar den sjöman, som vågar höja sin röst mot mäktiga Sven Lundgren och C:o.

Men har sjöfolket något att vinna på att i evighet stanna inom Sven Lundgren och C:os samförståndsorganisation?

Väl vet vi att sjöfolket är en revolutionär yrkesgrupp med både vilja och mod till kamp och att de länge känt leda vid sin organisation, och att pampväldet börjat gå dem på nerverna.

Men varför tveka, och inte ta steget fullt ut, vi ha länge nog böjt oss under samförståndsavtal som gett redarna alla fördelar, men bundit våra händer.

Vi ha fått tolerera en lagstiftning, som gjort hela sjömanskåren till myndlingar. Vi ha försuttit ett tillfälle att slå ett stort slag för vår sak. Under hela kriget har sjömanskåren villigt offrat livet, genom minfält och spärrar har handelsflottan seglat med frakter och förnödenheter, några vackra fraser och en krigsriskerättning i de värsta farvattnen är allt vad som kommit sjöfolket till del, medan redarna hopat förmögenheter. När kriget är slut sitter redaren med sina miljonfonder medan sjöfolket i dyrtiden står med sina gamla hyror, och väsentligt sänkt levnadsstandard.

Vi tänker att sjöfolket väljer klasskamp i stället för samförstånd.

Jag tänker, kamrat, att du nu är ganska uttråkad och undrar vart vi skall hän med hela denna kritiska historiegranskning. Du undrar väl vad det kan ha att göra med dig och dina organisationsproblem.

Men om man klandrar en sak, och anser den vara felaktig, så bör man ju försöka gå till grunden för att försöka utreda var felet kan ligga.

Kanske har vi lyckats bevisa att arbetarrörelsen, genom auktoritetstron, tron på nödvändigheten av att ha en ledarhierarki, råkat i händerna på en grupp människor som de sista årtiondena aldrig satt sin fot på en arbetsplats. Som vant sig vid att från regeringstaburetterna se ned på folkhavet som något främmande, som måste hållas i styr.

Låt oss hålla i minnet att en ofantligt stor del av de dominerande arbetarledarna världen över för länge sedan inträtt i den högre borgarklassen, och antagit en borgares hela levnadssätt, existensvillkor och tankevärld. Här satt faktiskt de, som skulle leda arbetarnas kamp mot utsugning och förtryck som goda aktieägare och samhällets, borgarsamhällets stöttepinnar.

Och sedan undrar ni över att Hitler kunde likvidera denna rörelse så gott som motståndslöst.

För sjöfolket, liksom för övriga arbetargrupper behövs en radikaliserings inte bara i fraser, utan i tänkesätt och handling.

En organisation måste skapas inom vilken sjömännen själva ha beslutanderätt och handlingsfrihet.

Du undrar kanske hur en sådan organisation bör vara beskaffad? För att lämna svar på den frågan får vi lov att ställa ytterligare en fråga.

Du håller kanske med om att de folkvalda partipolitiska representanterna inte voro vuxna den uppgift de åtagit sig i och med att de ställt upp sig som kandidater. De hade helt enkelt inte den makt som de förespeglat väljarmassorna. De blåstes bort för den första bris som drog genom klassamhället och försvunno som då man blåser ut ett ljus.

Skall vi nu börja rösta på något nytt parti, och välja nya ledare, som bänka sig på de gamlas plats, och på så sätt bara byta förmyndare? Eller skall vi lära av de lärdomar historien gett oss, och förstå att arbetarklassens största styrka endast kan mobiliseras om den förstår att organisera slagkraftiga kamporganisationer som kan utnyttja alla tillfällen, som kan gagna arbetarrörelsens sak, och vara redo att strida med full insats när helst så påfordras?

Är vi eniga om att en verklig kamporganisation behöves, då kan vi gå till att undersöka hur vi vill ha vår organisation uppbyggd och vilka uppgifter den kan få att lösa.

Sjöfolket och syndikalismen.

Syndikalismen är inget annat än den gamla arbetarrörelsen som växte fram i Frankrike under första internationalen, och där fick sin utformning. Syndikalismen har alltid hävdad oförsonlig kamp mot borgardöme och utsugning, väl vetande att hur mycket arbetarklassen än parlamentarerade så skulle överklassen ändå alltid vara på jakt efter ett tillfälle att krossa arbetarrörelsen.

Syndikalismen har därför aldrig låtit sig invaggas i säkerhet genom de parlamentariska segrar arbetarna vunnit. Utan alltid propagerat för direkt aktion och för oförsonlig kamp.

Syndikalismen bygger sin stridstaktik på att organisationerna alltid bör vara redo att slå till, aldrig vara bundna eller hämmade av några som helst band, som kan hindra deras rörelsefrihet. Därför organiserar syndikalisterna sig i en organisation, en klassorganisation, inom vilken dock de olika yrkena kunna tillvarataga sina speciella intressen, men där dock den ena gruppen utan några långa parlamentarer kan vara redo att solidariskt bispringa den andra.

För att ta ett exempel. Spanien var det land där syndikalismen vann sin största utbredning bland arbetarmassorna. Stora strider utkämpades alltid. Och ofta voro strejkerna rena sympatistrejker, tiotusentals arbetare kunde lägga ned arbetet för att en kamrat avskedats från sin arbetsplats.

Under diktaturen efter förra världskriget arbetade syndikalisterna där i årtal illegalt, massor av deras bästa kämpar sutto i fängelse, men striden fortsatte och organisationerna höllo stånd, trots all förföljelse. Vid "demokratis" genombrott i början på trettioalet förstod snart syndikalisterna att det skulle bli en pappersdemokrati, som snart skulle störtas av reaktionen, om inte arbetarklassen var redo att strida med utomparlamentariska vapen.

1934 försökte reaktionen i samband med de då pågående stora strejkerna att krossa syndikalisternas organisationer, men trots våldsam terror, som i vissa landsändar kostade syndikalisterna tiotusentals stupade och massor med kamrater i fångelserna, stod organisationen rycken och genomförde t. o. m. mitt under terrorn löneaktioner.

Men syndikalisterna förstodo att reaktionen rustade sig för en ännu större kraftmätning.

Vid valen 1936 propagerade därför syndikalisterna bland de spanska arbetarna: "Hur du nu än röstar, så var redo för strid på liv och död mot fascismen."

Syndikaten uppmanade myndigheterna att beväpna arbetarklassen, men förgäves. Regering och andra myndigheter ansågo sig starka nog att kunna reda upp alla situationer utan arbetarklassens stöd.

Men syndikalisterna hade lärt av exemplen från Italien och Tyskland. Därför stodo de genom sina syndikat alltid i kontakt med händelsernas gång, och ehuru nästan obeväpnade, kunde de den 19 juli 1936 bjuda fascistkuppen så våldsamt motstånd att inom en kort tidsrymd två tredjedelar av landet rensades från fascismen. En sådan stad som Barcelona rensades på mindre än två dygn.

Det tog sedan nära tre år för världsreaktionen att med hjälp av Hitlers och Mussolinis krigsmaskin, slå tillbaka arbetarna. Medan Spaniens arbetarklass bojkottades för effektiv hjälp från samtliga demokratiska stater.

Kanske ett halvt dussin socialdemokratiska utrikesministrar voro med om att underteckna den skändliga noninterventionen, som var den egentliga orsaken till att fascismen kunde storma socialismens skansar i Spanien.

Men idag, i det andra världskrigets slutfas, står de spanska syndikalisterna, trots Francos terror, med sina organisationer reorganiserade, färdiga att vid lämpligt tillfälle åter ta upp striden.

Ute i Europa visar arbetarklassen att den ej längre tänker låta sig nöja med feta fraser, och politisk demokrati. Man fordrar ekonomisk demokrati. Man fordrar ett ord med i laget vid organiserandet av det nya Europa.

Arbetarklassen är på väg mot syndikalismen, partipolitiken har lidit bankrutt och i dag står det klart för dem som vill lära av det som skett, att endast genom direkt aktion kan arbetarklassen hävda sig både vad det gäller dagskraven och kampen för slutmålet: socialismen.

Kamrater, sjömän! Ännu ett världskrig har sjöfolket genomlidit, och fått ensamta ta törn för hela landet, tusentals kamrater ha fått sätta livet till. Som tack, har sjöfolket satts under förmyndare och ansetts inkompetent att handha egna medel.

Stora skatter har utkrävs av oss utan att staten, med sin majoritet av socialdemokratiska tjänstehjon vidtagit de skyddsåtgärder som den enklaste eftertanke skulle ansett nödvändiga.

In på våra kuster har svenska fartyg sänkts och fartygsbesättningar sänts mot djupet, medan vår flottas fartyg bränt sin olja vid kajerna.

Två förlisningar, där så gott som hela besättningarna gått i djupet, innan man ens börjat tänka på konvojeri i östersjön. Och på femte krigsåret visar sig livsbåtar och räddningsattiraljer i många fall vara undermåliga.

Vad väntar vi oss egentligen av myndigheter och redare efter kriget?

Och för vilket ändamål har sjöfolket organiserat sig?

Kanske för att tigga farbröder och tanter i riksdagen om smulor och nådevedermälen?

Kanske stundar det till strid i vår, avtalstvist. Så visst är det ju ordnat här i landet, att ett avtal, ett slavkontrakt, alltid går ut just då det är som förmånligast för redarna. Båtarna ligger upplagda, sjöfolket går arbetslösa. Skall det nu åter tecknas ett slavkontrakt som garanterar redaren frid och ro under en kommande högkonjunktur. Kamrater, det beror på oss själva.

Nu hjälper det inte längre med klagovisor. Om vi mena något med vår kritik av den gamla fackföreningsrörelsen och med dess pampvälde, så måste vi väl någon gång gå till verket för att skapa oss en för fritt tänkande sjömän mera värdig organisationsform.

De syndikalistiskt organiserade arbetarnas organisation i det här landet är SAC.

SAC är uppbyggd dels på lokala samorganisationer, LS, omslutande alla arbetare boende på samma plats, dels organiserar den arbetarna industrivis, i Syndikat för alla arbetare verksamma inom samma industri på samma plats, alla arbetare verksamma inom samma industri över hela landet sammanslutes i Federationer, och närbesläktade Federationer sammanförs till Departement. Departementen samarbeta sedan direkt genom sak- och statistikutbyte över hela landet och internationellt.

Denna organisationsprincip stödjer sig på att arbetarna (handens och hjärnans arbetare) är dels samhällsmedlemmar med gemensamma intressen inom den plats de äro boende. Dessa intressen sammanstråla inom LS. Och är således inget annat än en rehabilitering av den gamla kommunala självstyrelsen, efter moderna och praktiska linjer. Intressen gemensamma för de olika platserna (LS) sammanstråla inom SAC, som ej blir någon beslutande myndighet utan enbart ett rådgivande och verkställande organ. Samt att de dels äro producenter, med intressen inom sina respektive verksamhetsområden inom näringslivet. Genom den industriella organisationsbyggnaden kan arbetarna snabbt genom Syndikatet, Federationen och Departementet mobilisera hela sin styrka. Som det nu är, se vi ofta arbetarna företrädda av flera olika organisationer på samma arbetsplats, organisationer som var för sig gjort upp avtal med arbetsköparen, och som därför inte kunna eller vilja stödja varandra vid en konflikt, som endera parten kan råka ut för med företagsägare eller arbetsledning.

Den syndikalistiska organisationsapparaten är också uppbyggd med tanke på att en gång ligga till grund för arbetarnas övertagande av produktionen, och skall bli den industriorganisation med vilken arbetarna snabbt skall ersätta de produktionsorganisationer kapitalisterna låtit bygga upp.

Ja, kamrat, i oerhört förkortad och koncentrerad form var detta ett avsnitt av den syndikalistiska organisationsidé, där arbetarna använda samma organisationer i kampen mot utsugning och fattigdom, som de också skola bruka för att genom den sociala revolutionen, det vill säga återställandet av jordens rikedomar i mänsklighetens händer, skapa ett samhälle där den ena människan inte kan utsuga den andre.

Genom den direkta kampen på arbetsplatserna hålles organisationerna vid liv, genom de uppgifter som de dag för dag ställas inför. Varje medlem kommer att mera kännas ig förtrogen med sin organisation, och med idén om att hans organisation också är hans vapen mot både utsugning och reaktion och nazism.

Ett reaktionärt överrumplingsförsök, skulle mer omedelbart kunna mötas och kvävas i sin linda, av arbetare som litade till sina organisationer och till sig själva, än där medlemmarna lärt sig vänta lösningarna på alla problem från någon partiledning, och att fackföreningarna ingen annan uppgift hade än att skriva avtal.

Jag läste i ett av socialdemokratiska partiets huvudorgan en rubrik, som i sig innehåller och belyser hela den förnedring som fackföreningsrörelsen råkat in i. Det stod ungefär: Förbundsstyrelsen har beslutat låta medlemmarna ta ställning i avtalsfrågan.

Ja, nu för tiden är det ju högst vanligt, att en förbundsstyrelse klarar av sådana saker själva, och att medlemmarna i förbigående underrättas om vad styrelsen beslutat.

I en syndikalistisk organisation ligger givetvis beslutanderätten oavkortat hos medlemmarna.

Man behöver ej vara skriftlärdd för att förstå vad det betyder för arbetarrörelsen att beslutanderätten ligger i händerna på ett gäng pampar, som ej på årtionden stått på en arbetsplats eller levt som arbetare.

Vi behöver bara påpeka hur det visade sig då förre ordföranden inom LO, Edvard Johansson, dog och man öppnade hans testamente, att han var aktieägare i ett flertal stora bolag, t. o. m. styrelsemedlem i ett av dem.

Kommentarer äro överflödiga; när det var så ställt över hela Europa var det ej underligt att nazismen kunde segra.

Vilken arbetare man än talar med, i dag äro de övertygade om att något måste göras, och alla gå och vänta att något skall inträffa.

Men troligen stiger ingen messias ned under detta århundrade, därför blir det till slut arbetarna själva, som får ta itu med organisationsproblemet, även om de skall få börja om från början.

Det vore värdigt sjömanskåren att bli den yrkesgrupp som kommer att gå i spetsen för en renlighetsprocess, som skulle avfärda alla de pampar som nu i många år levt sig in i tron på sin egen oumbärlighet.

Inom SAC finnes den federation där sjöfolket själva kan ta ställning till organisations- och yrkesproblem, utan främmande inblandning, och likväl ha fullt stöd från SAC:s övriga medlemmar.

För det äldre sjöfolket är syndikalismen inget nytt, och det var en gång nära att sjömännen organiserat sig syndikalistiskt; många sjömän ha också i Förenta staterna och Canada tillhört IWW. Det är på uppmaning av sådana kamrater inom sjömanskåren, som de syndikalistiska sjömansklubbarna bildats, för att bland sjöfolket sprida upplysning om de syndikalistiska organisationsidéerna.

Sjömansklubbarna bli de kamratkretsar där sjöfolket kan samlas för att under fri debatt sätta sig in i de problem, som alla världens arbetare oåterkalleligen, efter detta krig kommer att ställas inför.

Men redan i dag kan Sjömansklubbarna få många uppgifter att lösa. Det stundar till strid mellan redare och sjöfolk, en strid där det kommer att avgöras om återigen redarna skall skörda vinst på ett blodigt krig, och sjömännen efter kriget avfärdas med ett uruselt avtal.

Kamrat! Med denna lilla skrift vill vi ha fastslaget, att det är du, gemensamt med dina kamrater, som är ansvarig för vilken och hurudan organisation sjöfolket är organiserade i. Du är, som de flesta, inte nöjd med tingens nuvarande ställning. Du önskar en organisation för män, med full yttrande- och handlingsfrihet.

Anslut dig då till den Syndikalistiska Sjömansklubben, bliv från början med om att bygga upp en sjöfolksorganisation med slagkraft.

Du önskar aldrig mera krig. Bliv då en kämpe för syndikalismen. Motarbete politikernas skadliga verksamhet inom arbetarrörelsen, kämpa för en klassorganisation.

I de krigshärjade länderna, som nu besättas av en "demokratisk" militärkammarilla, och i länder som ännu tryckas av inhemsk diktatur, rustar sig arbetarklassen för kamp mot utsugning, för ekonomisk demokrati, för arbetarnas kontroll över produktionen. I allt fler länder orienterar sig arbetarna för syndikalismen.

Kamrat, låt oss göra de Syndikalistiska Sjömansklubbarna till verkliga härdar för revolutionär upplysning.

Det Anarkistiska Biblioteket

Nils Lätt
Havets arbetare
1945

Syndikalistiska sjömansföreningens förlag 1945

www.anarkistiskabiblioteket.se